

zákonné předpisy a jejich důsledky, je právně bezvýznamná okolnost, že dal obhájcem opověděvším opravné prostředky doručiti vyhotovení rozsudku. Bylo již řečeno, že proti vůli nezletilého obžalovaného mohou podle § 282 tr. ř. podati zmateční stížnost jeho rodiče. Obžalovaný Václav M. je ovšem nezletilý. Ale, jak se zmateční stížnost podává, určuje § 284 tr. ř., jenž stanoví pro opověď zmateční stížnosti nepřestupnou lhůtu třídní a výslovně praví, že příbuzným obžalovaného, uvedeným v § 282 tr. ř., běží lhůta k ohlášení zmateční stížnosti od téhož dne, od kterého počíná obžalovanému. V této lhůtě však rodiče obžalovaného Václava M-a zmateční stížnost v jeho prospěch neopověděli. Právem tudíž sborový soud první stolice odmítl obě stížnosti, neboť byly podány osobami, jež nebyly oprávněné ke zmateční stížnosti, ani se obžalovaní sami opravných prostředků vzdali, a zmateční stížnost rodičů obžalovaného Václava M-a byla podána opožděně. Stížnostem se, jak ukázáno, nepodařilo dovoditi nezákonnost napadených usnesení:

Čís. 3769.

Hanobení ve smyslu § 14 čís. 5. zák. na ochr. rep. nemusí poukazovati k možnosti a k pravděpodobnosti útoku na hanobený národ a již podle povahy své popuzovati k takovému útoku; stačí vzdálenější nebezpečí, pouhá možnost ohrožení obecního míru, která nastává přeměnou národnostní snášenlivosti v národní nevraživost.

Obecný mír jest ohrožen bez rozdílu, zda hrozí výbuchy národní zášti již v době hanobení či teprve pro dobu pozdější, zda se strany příslušníků hanobeného národa či stranníků hanobitele, a zda v rozsahu větším či menším.

V hanobení jednotlivců lze spatřovati hanobení celé skupiny (národa), směřoval-li projev podle okolností, za kterých se stal, i jiným poznatelně proti celému národu a byl-li tento širší význam i hanobitelem zamýšlen.

(Rozh. ze dne 6. února 1930, Zm II 326/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 12. srpna 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 14 čís. 5. zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50. sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9. písm a) tr. ř. napadá zmateční stížnost rozsudek první stolice ve výrocích, že souzený projev byl hanobením českého národa a že projev ten mohl ohroziti obecný mír v republice. Napadajíc tento výrok, nemůže míti stížnost úspěch již proto, že rozsudek předpokládá kromě způsobilosti projevu, ohroziti obecný mír, i jeho způsobilost, snížení vážnosti republiky. Druhý předpoklad není stížností napaden, takže ne-

lze ani přezkoumati, zda je předpoklad ten řádně opodstatněn jedinou k němu se vztahující větou rozhodovacích důvodů, že zlehčované české obyvatelstvo republiky tvoří její hlavní jádro. Obě, rozsudkem předpokládané stránky způsobilosti souzeného projevu jsou zákonem uvedeny střídavě a zákonný znak, o který v této způsobilosti projevu jde, zůstal by proto způsobem vyhovujícím správnému výkladu zákona opodstatněn, i kdyby se stal nápirem stížnosti vratkým a odpadl jeden z obou rozsudečných předpokladů stížností napadený. Než nehledíc k tomu, nelze souhlasiti s názorem stížnosti, že hanobení musí poukazovati k možnosti a k pravděpodobnosti útoku na hanobený národ a již podle povahy své popuzovati k takovému útoku. Přímé popuzování k útokům (k násilnostem nebo k jiným nepřátelským činům) proti skupině obyvatelstva pro její národnost, vyvolávání bezprostředně hrozícího nebezpečí skutečného porušení obecného míru výbuchy národnostního záští předpokládá jen přísnější ustanovení § 14 čís. 2. zákona na ochranu republiky. Pro skutkovou podstatu přečinu podle § 14 čís. 5. cit. zákona stačí vzdálenější nebezpečí naznačeného směru, pouhá možnost ohrožení obecného míru, která nastává přeměnou národnostní snášenlivosti, jež jest podmínkou klidného soužití národnostních skupin, v národnostní nevraživost, která se vyvolává zlehčováním jedné skupiny v myslích příslušníků jiné a pocitem utrpěné potupy v myslích příslušníků této skupiny, a jež pak může býti pramenem výbuchů národnostní záští. V tomto smyslu jest obecný mír ohrožen bez rozdílu, zda hrozí výbuchy naznačeného rázu již v době hanobení či teprve pro dobu pozdější, zda se strany příslušníků hanobeného národa či straníků hanobitele a zda v rozsahu větším či menším. Proto nezáleží na okolnosti stížností zdůrazňované, že obžalovaný stál sám proti pěti příslušníkům hanobeného jím národa, ani na tom, že podle zvláštních okolností případu nebylo se obávati, že účinky hanobícího projevu zasáhnou větší kruhy obyvatelstva. Stačí možnost, že příslušníci hanobeného národa sáhnou k činné odvetě za způsobené jejich národu příkoří a že v budoucnosti následkem souzeného projevu mohly býti — jak rozsudek uvádí — národnostní protivy v J. snadno vydráždněny. Přihlížel-li nalézací soud v úvahách, zda může z projevu nastati nebezpečí zákonem stíhané, i k národnostním poměrům místa činu, řídil se správně ustálenou zásadou, že význam a směr projevu jest určití nejen podle jeho doslovu, nýbrž i přihlížeje k okolnostem, za kterých se stal, zejména tedy k poměrům, které tu byly v době a na místě projevu, takže jest mylným názor stížnosti, že nebezpečnost hanobení může plynouti jediné z povahy hanobícího projevu, t. j. patrně z jeho doslovu a smyslu.

Zrušovací soud vyslovil již opětovně; že prostředkem hanobení celého národa může býti i hanobení jednotlivých jeho příslušníků. Proto nelze vytýkati důvodně právní mylnost stanovisku nalézajícího soudu, projevenému větou rozhodovacích důvodů, že nadávka »takoví čeští všiváci« proti mladíkům české národnosti dotýkala se české národnosti, aniž další větě, že touto nadávkou bylo zlehčováno české obyvatelstvo republiky. Dokazuje-li stížnost, že nadávka nebyla hanobením celého českého národa, usiluje jen o jiný výklad, než který dal souzenému projevu svou činností skutkově-zjišťovací jediné k tomu povolany soud nalézací.

V oněch rozhodnutích vyslovil zrušovací soud dále, že v hanobení jednotlivce (jednotlivců) lze spatřovati hanobení celé skupiny, k níž jednatel (jednotlivci) přísluší, jen za okolností, poukazujících k takovému širšímu významu hanobení a k dále jdoucímu úmyslu pachatelovu. Proto bylo i v souzené trestní věci povinností nalézacího soudu přezkoumati výsledky hlavního přelíčení po té stránce, zda poukazují k užšímu či k širšímu významu a účelu hanobícího projevu, a uvést důvody, ze kterých dospěl k onomu výkladu projevu, k přesvědčení, že projev směřoval podle okolností, za kterých se stal, i jiným poznatelně proti celému českému národu a že tento širší význam byl i obžalovaným zamýšlen. Těto povinnosti soud v rozsudku nedostál, takže jeho výrok, že se nadávka dotýkala celého národa a byla zlehčováním českého obyvatelstva (o úmyslu obžalovaného rozsudek vůbec nemluví) je stížen zmatekem nedostatku důvodů. Zmatek ten je stížností zřetelným poukazem uplatňován. Neboť uvažuje sama o významu souzeného projevu a, zdůrazňují-li v těchto úvahách, že se projev ten nemůže vztahovati na celý národ ani podle obecné mluvy, ani podle svého způsobu, přesněji ani podle smyslu, jaký jest mu dáti podle obecné mluvy, ani podle okolností, za kterých byl učiněn, vytýká tím zřejmě, že se soud v předpokladech onoho výroku nevypořádal se smyslem projevu, k němuž poukazuje jeho doslov, a s okolnostmi, za kterých se stal, ač to i ono poukazuje podle názoru stížnosti a může skutečně poukazovati k tomu, že se projev dotýkal jen jednotlivců, proti nimž byl vysloven.

Čís. 3770.

Zákon stanoví úlevu pro osoby nemajetné, připouští, by provedení zmáteční stížnosti bylo podáno do protokolu okresního soudu ve smyslu druhého odstavce § 81 tr. ř.

Volil-li obžalovaný provedení zmáteční stížnosti vlastním podáním, je na něm, by vyhověl všem předpisům zákonným pro tento případ stanoveným. Nezáleží proto na tom, že si nemůže opatřiti podpis obhájce ve smyslu § 1 čís. 3. nov. čís. 3/1878 ř. zák., nemaje peněz.

(Rozh. ze dne 6. února 1930, Zm II 18/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání stížnost obžalovaného do usnesení krajského soudu v Olomouci ze dne 30. prosince 1929, jímž byla odmítnuta jeho zmáteční stížnost do rozsudku téhož soudu ze dne 29. října 1929.

D ů v o d y:

Nalézací soud odmítl zmáteční stížnost obžalovaného, poněvadž nebyla podepsána obhájcem, a upustil od vrácení zmáteční stížnosti obžalovanému k odstranění tohoto nedostatku, poněvadž obžalovaný ve zmáteční stížnosti výslovně uvedl, že nemůže opatřiti podpis obhájce, poněvadž nemá dost peněz. Stížnost obžalovaného neobrací se proti